

Harmagedon - hebr. **הַר מַגִּידוֹן** / har mägiddô – „kopec a kopcovitá krajina“; lat. Armagedōn; starogréc. Ἀρμαγεδών / Harmagedōn; arab. **أرمجدون** / al-Malhama al-Kubra

Malý lexikón biblie: miesto označené v *Apokalypse*, kde sa v *súdny deň*, zhromaždia pozemskí králi, aby bojovali proti Bohu; možno ide o Har-Megiddo (hebr.), t.j. kopec Megiddo, ktorý sa týči v susedstve Ezdrelónskej roviny, kde *Židia* vybojovali viacero bitiek, a ktorý sa mohol stať predobrazom miesta, kde budú protibožské mocnosti zničené; pozri *biblia*

www: podľa proroctva knihy Zjavení (15,1; 16,1-12); to nie je doslovné miesto niekde na Zemi, ale tento názov má bezprostrednú spojitosť s „vojnou veľkého dňa Boha Všemohúceho; vzťahuje sa na stav (či situáciu), pri ktorej sú zhromaždení „králi celej obývanej zeme v odpore proti Bohu a jeho kráľovstvu pod vládou Ježiša Krista“ (Zj.1,14); správa v Zjavení popisuje, že spojené vojská kráľov sa zhromaždia na „miesto“, ktoré sa hebrejsky volá Har-Magedon“; v Jánovom videní zo Zjavenia to nie udalosť, ktorá sa už odohrala, ale ako budúca udalosť; toto zhromažďovanie je opísané ako dôsledok vyliatia šiestich zo siedmich misiek obsahujúcich „posledné rany“, ktorými bude ukončený Boží hnev (pozri *Sedem plíag*); Har-Magedon je teda v Zjavení opísaný nie ako boj medzi ľuďmi, ale ako boj, ktorého sa zúčastnia Božie neviditeľné vojská; vedenie tohto vojska je zverené niekomu, kto sedí na bielom koni a je tiež nazvaný „Verný a Pravý“ (pozri *Kráľ kráľov*) a „Božie Slovo“; je to teda Ježiš Kristus (nie archanjel Michael z *Bitky na nebi*), ktorý je týmto veliteľom

Biedermann: symbolické miesto bitky satanských síl proti veriacim (pozri *apokalypsa 3, anjel padlý*) na konci sveta (pozri *Posledný súd*); v skutočnosti ide o zvyšky starovekého mesta Megiddo, arabsky Tell el-Mutesellim, ktoré leží na východ od Haify; od staršej doby bronzovej tu jestvovalo silne opevnené sídlisko (pozri *tell*); na hranici medzi egyptskou a sýrsko-babylonskou sférou vplyvu; roku 621 pr.Kr. sa tu pokúsil kráľ *Judey* (judského kráľovstva) Joziáš zadržať oddiely faraóna Neko a tiahnuce proti Babylonu ale bol porazený a zahynul; preto museli Judejci platiť Egyptu daň, čo hlboko zapôsobilo na autorov *Biblie*, a Megiddo/Harmagedon sa stalo miestom veľkej poslednej bitky

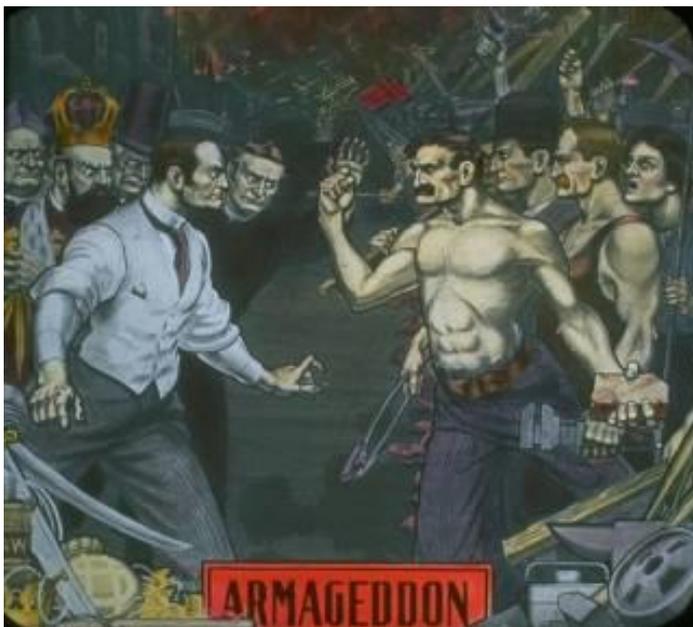
Nový biblický slovník: zhromaždisko v apokalyptickom výjave rozhodujúceho dňa všemohúceho Boha (*Zjavenie* 16,16), ináč neznáme; ak je označenie tohto miesta symbolické, potom jeho presná zemepisná poloha nie je dôležitá; najstarší výklad existujúci iba v arabčine je „ušliapané, rovné miesto“ (porovnaj obsah termínu *tell*); zo štyroch moderných výkladov „hora megiddo“, „mesto Megiddo“, „hora zhromaždenia“ a „úrodný kopec“ väčšina vedcov uprednostňuje prvý výklad; skutočnosť že Tell Megiddo dosahoval v *Jánovej* dobe výšku asi 21m a ležal v blízkosti Karmelského pohoria, odôvodňuje použitie hebrejského „har“, ktorým sa v *Starom zákone* voľne označuje kopec a kopcovitá krajina; „vody megiddské“ a „pláň Megidda“ sa stali svedkami dôležitých vojenských akcií (Sudcovia 5,19; 2 *Paralipomenona*/Kniha kronická 35,22); v *Ezechielovi* 39,1-4 sú „izraelské hory“ svedkami Gógovej porážky (kráľ Méchaš a Túbal, nepriateľ Izraela); je možné, že autor Zjavenia (*Ján Evanjelista*) mal na mysli práve toto miesto; pozri *biblistika, biblistická kritika*

[http://it.wikipedia.org/wiki/Armageddon_\(Apocalisse\)](http://it.wikipedia.org/wiki/Armageddon_(Apocalisse))

<http://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D1%80%D0%BC%D0%B0%D0%B3%D0%B5%D0%B4%D0%B4%D0%BE%D0%BD>

zrúcaniny na kopci Megiddo

Autor neznámy: Harmagedon (ilustrácia k téme Harmageddon, 1912)

Harmachis - *Harachte/Harachtej/Hor ahti*

Zamarovský: grécke meno egyptského boha *Hóra*, vytvorené z egyptského Horwer

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Harmachis>

Harmónia - v gréckej mytológii dcéra *Áresa* a *Afrodite*, manželka *tébskeho kráľa Kadmosa*; jej súrodencami boli *Foibos*, *Deimos*, *Erot*, *Anteerot*

harmónia, harmonickosť - 1.harmónia je súzvuk, súlad použitých tvarov, ladenie *farieb*; protikladom je *kontrast*; harmónia ako pojem úzko súvisí príp. sa blíži svojím významom kategórii *estetická rovnováha*;

2. harmónia ako súlad jednotlivých častí v celku; porovnaj *symetria*, *zlatý rez*, *figura piramidale*; *ideál*; *symboly číselné:8* (Betz)

pozri *eurytmia*, *ladenie farieb decentné a kontrastné*; *harmónia farebná*, *brána harmónie*, *ad quantum*, *kánon*, *proporcie*, *ponderácia*; *kruh so vpísaným rovnoramenným krížom*; *ideálna krajina*; *renesancia* v protiklade v *manierizmu* (Baleka); *galantné príbehy/galantné slávnosti*; *klasicizmus*; *gýč*; *panharmónia*

T. van Thulden: Harmónia a Manželstvo (17.st.)

harmóniu ducha, krásy a dobra - *kalokagatia*

harmónia farebná - *farebná harmónia*

harmónia kozmická - pozri *hviezda*

harmonická proporcia - podľa Pytagora atď. prenášanie kmitavých vzťahov hudobných intervalov na *proporcie v architektúre*, napr. oktáva = 1:2, kvinta 2:3, kvarta 3:4 atď.; v ranej *renesancii*

(Alberti) považované za ideál krásy rímskeho umenia a harmónie sfér; ďalej rozvíjaná Palladiom (pozri *palladiovský motív*); pozri *proporčný systém*

harmonické farby - farby harmonické

harmonika - pozri hudobný nástroj dychový

F. Kudláč: Harmonikár (1964)

Harmos Karol -

K. Harmos: Javisko života

K. Harmos: Panna

K. Harnos: Azyl

hárok - český termín *arch*; list *papiera* rôznej veľkosti; pozri *štvrt'hárok*, *polhárok*, *osmorka*, *formát*, *kwart*, *kódex*, *kustód*, *reklamanta*, *predsádka*, *folio*

hárok autorský/AA - list pre 36 000 tlačových znakov vrátane medzier

hárok obrázkový - obrázkový hárok

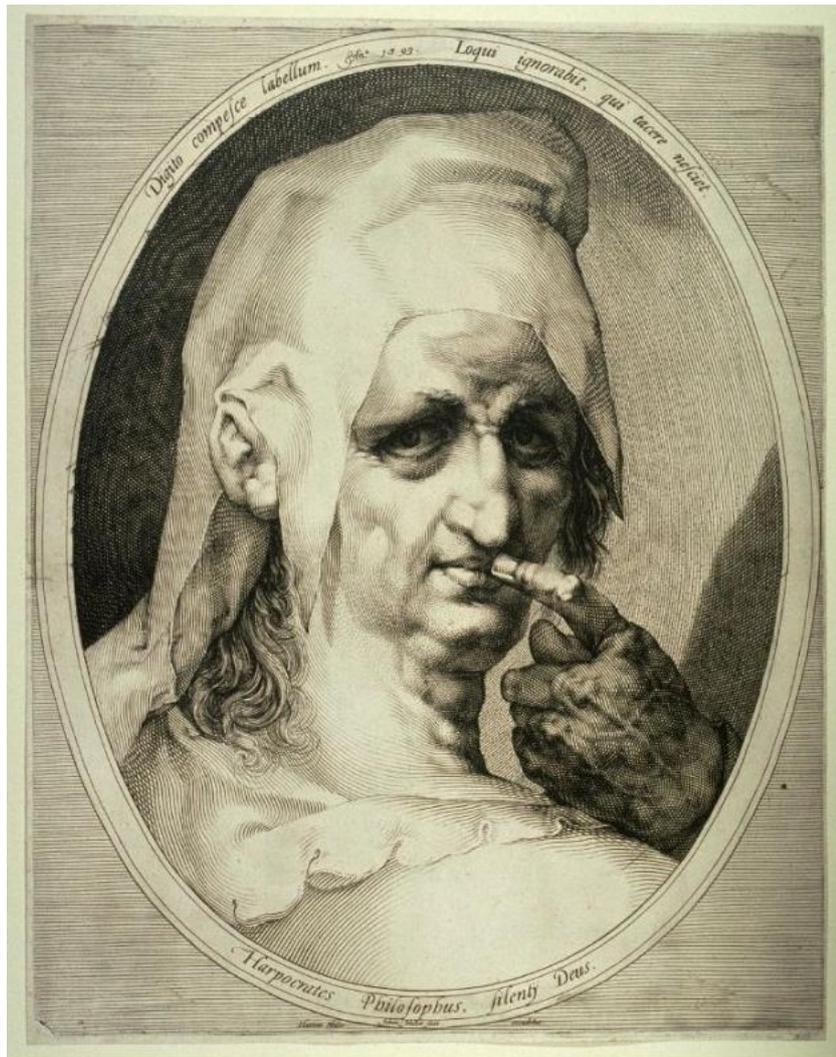
hárok tlačový - zodpovedajúci zhruba 16 stranám, daný veľkosťou tlačovej formy a stroja, formátom *knihy*

Harper Clifford - (*1949); anglický grafik a ilustrátor pracujúci pre anarchistické a alternatívne časopisy; silne ovplyvnený *G. Groszom*, *F. Légerom* a predovšetkým *F. Masereelom*; tvoril v štýle *expresionizmu*; vyjadruje sa *drevorytmi*, *akvareľmi*, *perokresbami* a *atramentom*

Harpocrates - gréc. Ἄρποκράτης/Harpokrates; v *gréckej mytológii* boh ticha; v neskorej gréckej mytológii vyvinutý v ptolemaiovskej *Alexandrii*; Harpocrates bol prevzatý Grékmi z egyptského boha dieťaťa *Hora*; u starovekých Egypt'anov Horus reprezentoval novorodené Slnko, rastúce každý deň za úsvitu; keď Gréci si podmanili Egypt, premenili egyptského Hora do helenisticého boha známeho ako Harpocrates, čo pochádza z egyptského Har-pa-khered alebo Heru-pa-khered („Horus dieťa“)

<http://en.wikipedia.org/wiki/Harpocrates>

<https://art.famsf.org/jan-harmenz-muller-johannes-mullerus>

Jan Harmenz Muller: Harpocrates, boh ticha (1593)

Harpye - v preklade – „zlodejky“;

<http://en.wikipedia.org/wiki/Harpy>

-v gréckej mytológii pôvodne bohyně búrlivého vetra, ktoré odnášali duše mŕtvych do *podsvetia* (v egyptskej mytológii porovnaj *bennu*, v germánskej mytológii porovnaj *Valkýry*, v gréckej mytológii porovnaj *Bereás*); v neskoršej verzii aj únoskyne ľudí, pomstiteľky týrajúce odsúdených tým, že im odnášali a znečisťovali jedlo; štyri ohavné, zapáchajúce ženy - vtáky, dcéry boha *Thaumeda/Taumasa* a okeanovny *Élektry* (pozri *monštrá*): *Allekto*, *Okypeté* (podľa Hesioda), *Podarge*, (podľa Homéra), neskoršie *Kelaino/Celaeno* (podľa Vergília); v stredoveku symbol zlých síl, najmä túžby po majetku a Lakomosti (pozri *Avaritia*, *Cnosti a Neresti*); v stredoveku splývajú so *Sirénami*; v *renesancii* sa stávajú ozdobným prvkom s inými *atribútmi*; (G.Bellini, Goya, *symbolizmus*); pozri *atribúty*, *symboly*, *alegórie a prirovnania*; *vták*; *monštrá*

Hall v súvislosti s heslom *Lakomosť*: ďalším nezvyčajným atribútom Lakomosti (pozri *Avaritia*, *Cnosti a Neresti*) je harpya, *monštrum* s hlavou a prsiami ženy a krídlami a pazúrkami vtáka, ktorá mala údajne týrať lakomcov; harpya samotná máva ako symbol Lakomosti zaviazané oči (porovnaj *Spravodlivosť/Iustitia*); niekedy máva pri sebe niekoľko zlatých gúľ alebo jablák, lakomcovo bohatstvo

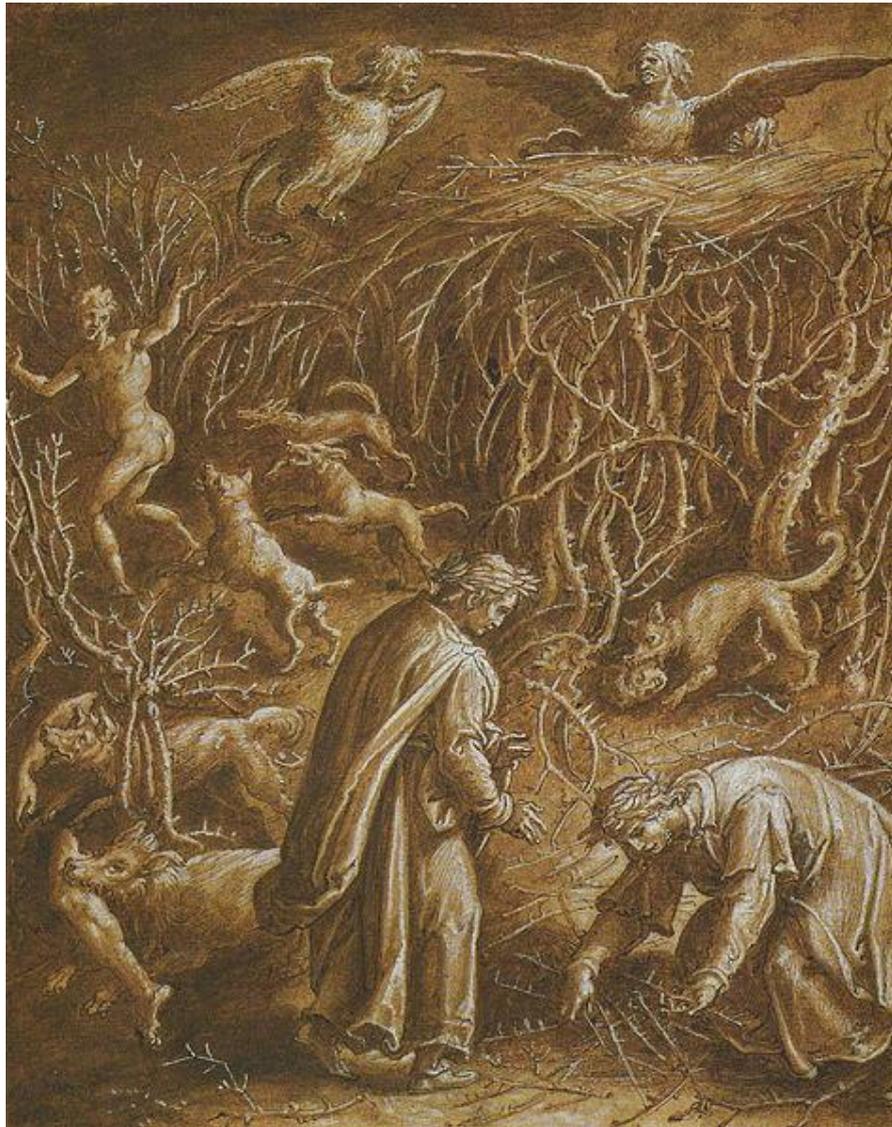
Wensleydalová: v preklade „zlodejky“ (pozri *zlodej*); tieto vtáčie ženy sú zlé, dravé, zapáchajú a vyznačujú sa bizarnými osobnými zvykmi; starým Grékom stelesňovali všetky najhoršie stereotypy necivilizovanej ženskej povahy – roztopašnosť a neporiadok podľa obyvateľov

pobrežia Čierneho mora ohrozovali zásoby potravín, ich zdravie a osamelých pútnikov, najmä *detí* (pozri *detstvo*); harpya má podľa častých opisov vtáčie telo, ale hrud' a hlavu ženy; to je však pravdepodobne výsledok zámény s príbuznými *sirénami*; harpya má v „skutočnosti“ hrud', hlavu a ruky škaredej ženy, podobnej *bosorke*, a krídla, telo a nohy *supa*; na konci dlhých vtáčích končatín má zlovestné pazúry; harpya má zlepené *vlasy*, nečistú pokožku, perie a pazúry; podľa *Vergiliovho* opisu harpye trpia ustavičnou hnačkou, čo zosilňuje ich silný zápach; najviac poznámok vyvoláva práve zápach, ktorý predchádza týmto škriekajúcim prišerám a varuje pred ich príchodom a lipne na nich ako miazma; spôsobuje nevoľnosť, grganie a tak funguje ako užitočná zbraň, ktorá dezorientuje nepriateľa; harpye človeka prenasledujú a zaútočia na neho pazúrami, ktoré sú dosť ostré, aby spôsobili smrteľné zranenia, pričom akákoľvek rana sa vždy rýchlo infikuje; pazúry harpyí môžu byť dokonca jedovaté; harpye sa zvyčajne potulujú v krdľoch o 20-30 jedincov a hľadajú nestrážené zásoby potraviny, hostiny pod šírým nebom, ba aj *pikniky*; keď sú hladné, prehľadávajú aj skládky odpadu; Gréci verili, že pre svoju pahľnosť ich prekliali bohovia, aby celý život trpeli neukojiteľným hladom; za stáročia sa harpyám pripísalo veľa nadprirodzených schopností, vrátane *veštenia*, a úloh; ľudia v nich videli strážkyne či mučiteľky duší *samovrahov* (*Dante: Inferno*) alebo ako nositeľky duší zosnulých, ktoré prinášali k *Hádovi*; *Homér* povedal, že sú ako vietor, ktorý odveje ľudí, a veľmi často sa spájali s búrkovými vetrami (pozri *vietor*; *bohovia vetra*); to však skôr súviselo s ich úlohou, akú zohrali v prípadoch nezvestných osôb, než s božským pôvodom; harpye často zbabelo napádali bezbranných osamelých *pútnikov*, najmä deti, ktoré potom odnesú, aby ich v pokoji zožrali; najslávnejšie zdokumentované stretnutie človeka a harpyí je pravdepodobne boj harpyí s *Iasonom* a *Argonautmi*; tráckeho kráľa *Finea* mučil kídeľ harpyí, ktoré zamorili jeho mesto *Salmydessus*; bol to trest bohov, lebo *Fineus* prezradil smrteľníkom ich tajomstvá; je však pravdepodobnejšie, že to bol výsledok slabej verejnej hygieny; harpye kradli potravu, prenášali choroby, kým neprišiel *Iason* s loďou plnou hrdinov, ktorí šikovnosťou a lukostreľbou vyhnaní odporné vtáčie ženy na *Strofadské ostrovy* v Egejskom mori; táto kolónia neskôr prenasledovala *Aenea* a *Trójanov*, keď prchali po páde ich mesta (pozri *Trója*) a nakoniec sa presunula na severovýchodné pobrežie Čierneho mora; podľa *Plinia* ich *Klitarchos*, spoločník *Alexandra Veľkého* (asi 340pr.Kr.) videl aj v *Indii*; k príbuzným harpyí patria „vtáky duší“ (*bai*) zo starého Egypta, ktoré vyhnaní okolo roku 1300pr.Kr., ďalej *murgh-i-adami* z *islamského sveta*, ďalej *obrovská kura ngaituku* na *Novom Zélande*, znásilňujúca austrálska *bagini* a bližšie k domovu *erinye - fúrie*; *severské valkýry* možno boli sesternicami harpyí (odnášali mŕtvych bojovníkov do *Valhaly*);

Zamarovský: dcéry morského boha *Taumanta* a *Okeanidy Elektry*; ohavné zapáchajúce položené - polovtáky; podľa *Homéra* ich bolo viacej, výslovne však uvádza iba *Podargu* (Rýchlonohú); podľa *Hesiodota* boli dve, *Alleko* (Búrlivá) a *Okypeté* (Rýchloletá); *Vergilius* sa zmieňuje ešte o *Celaeno/Kelaeno*, a podotýka, že „väčších príšer niet, ani horšej morovej rany, ktorá sa z hnevu bohov zrodila vo vodách rieky *Styx*; do života bohov veľmi nezasahovali, významnú úlohu zohrali iba v báji o tráckom kráľovi a veštcovi *Fineovi*; keď dvaja z *Argonautov*, *Kalais* a *Zetes* dostali od svojho otca *Boreása* krídla, počkali si na harpye vo vzduchu; boli by ich zahubili, ale ich krásna sestra *Harpyí*, bohyňa *Iris* v poslednej chvíli hrdinov zadržala a sľúbila im, že bohovia už *Harpyám* nedovolia, aby *Finea* obťažovali; keďže *Harpye* nikto nezahubil, prežili zánik sveta antických mýtov

V. Cartari: Čarodejnice a harpye (rytina z knihy Opis starovekých bohov, 16.st.)

J. van der Straet: Inferno (grisaille, Božská komédia, 1587)

Harrouart Emile - (* †?); francúzsky maliar 19.st.; pozri *francúzski maliari 19.st.*

E. Harrouart: Dok Montebello a apsida Notre-Dame (detail, 1860)

Harsies - Biedermann v súvislosti s heslom *sokol*: egyptský boh zobrazovaný ako sokol s korunou *Horného* a *Dolného Egypta*; pozri *koruna hornoegyptská*, *koruna dolnoegyptská*, *egyptskí bohovia*

Hartmann František Antonín - (†1730); český maliar; spolu s bratom Václavom Janom Hartmannom (1745) nadviazal na dielo otca *Jana Jakuba Hartmanna*

<https://www.flickr.com/photos/havala/3385106293/in/photostream/>

https://www.google.sk/search?q=Hartmann+Franti%C5%A1ek+Anton%C3%ADn&espy=2&biw=1857&bih=952&tbm=isch&imgil=bTy7Lsaw7fz8XM%253A%253BqaV1XB8OaTmrzM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.strahovskyclaster.cz%25252Fobrazarna-a-historicke-saly-konventu-obnova-pamatek%25252Fobrazarna-a-historicke-saly%25252Fstrahovska-obrazarna-expozice%25252Fstredoevropske-malirstvi-17-18-stoleti&source=iu&pf=m&fir=bTy7Lsaw7fz8XM%253A%252CqaV1XB8OaTmrzM%252C.&usg=__WZYWa1mS0HQkJgCV_6bMeF2S1R4%3D&ved=0CEUQyjc&ei=LZbnVJrWEcKfyAPAOIHgBO#imgdii=&imgrc=bTy7Lsaw7fz8XM%253A%3BqaV1XB8OaTmrzM%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.strahovskyclaster.cz%252Fdata%252Fpictures_items%252FU-privozu-L.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.strahovskyclaster.cz%252Fobrazarna-a-historicke-saly-konventu-obnova-pamatek%252Fobrazarna-a-historicke-saly%252Fstrahovska-obrazarna-expozice%252Fstredoevropske-malirstvi-17-18-stoleti%3B1200%3B874

F. A. Hartmann: Dobytie Tróje

Hartmann Jan Jakub -

<https://www.flickr.com/photos/havala/3385903852/in/photostream/>
<https://www.flickr.com/photos/havala/3385891202/in/photostream/>

Hartung Hans - (†1989); nemecký maliar, v 30.rokoch v nacistickom *Nemecku* jeho tvorba označená ako *zvrhlé umenie* (pozri *Entartete Kunst*); v 50.rokoch 20.st. stúpenec *konkrétneho umenia*, v 60. rokoch *art informelu*; svojou dynamickou tvorbou ovplyvnil nastupujúcu generáciu amerických *abstraktných expresionistov*; pozri *konkrétne umenie*

Harunobu Suzuki - (1724-70); pozri *niški-e*

S. Harunobu: Prechádza kurtizány so sprievodom
S. Harunobu: Dve ženy na verande

S. Harunobu: Osivo

haruspex - *etruský* alebo *rímsky veštec*, ktorý odhadoval budúcnosť podľa tvaru vnútorností obetovaného zvierat'a

hasiči - pompiers

Haskala - sionistické spisovateľské hnutie 19.st. ako reakcia na nevydarenú asimiláciu Židov do nežidovského prostredia (pozri *maskilim*); témou hnutia Haskala bol život v *Izraeli*; pozri ruské sionistické hnutie *Bilu*

Hasmoneovci - židovská kňazsko-kráľovská dynastia, ktorá sa k moci dostala počas vzbury Židov proti vláde helenistickej dynastie Seleukovcov; výsledkom ich boja bolo oslobodenie krajiny; pod menom Makabejci/Machabejci vládli od roku 165 pr.Kr. do roku 37; označenie Hasmoneovci používal v svojom diele rímsky historik židovského pôvodu Josephus Flavius; pozri *Makabejci*

Hassam Childe - (1935); americký impresionistický maliar, známy svojimi mestskými a pobrežnými scénami; spolu s Mary Cassattovou a Johna Henryho Twachtman, bol napomáhal objavovať impresionizmus americkým zberateľom, obchodníkom a múzeám; vytvoril viac ako 3000 obrazov, olejov, akvarelov, zbierok motýľov a litografií; pozri americkí grafici, americkí krajinári, americkí impresionisti, americkí maliari 19.st., americkí maliari 20.st., americkí portrétisti, bostonskí umelci

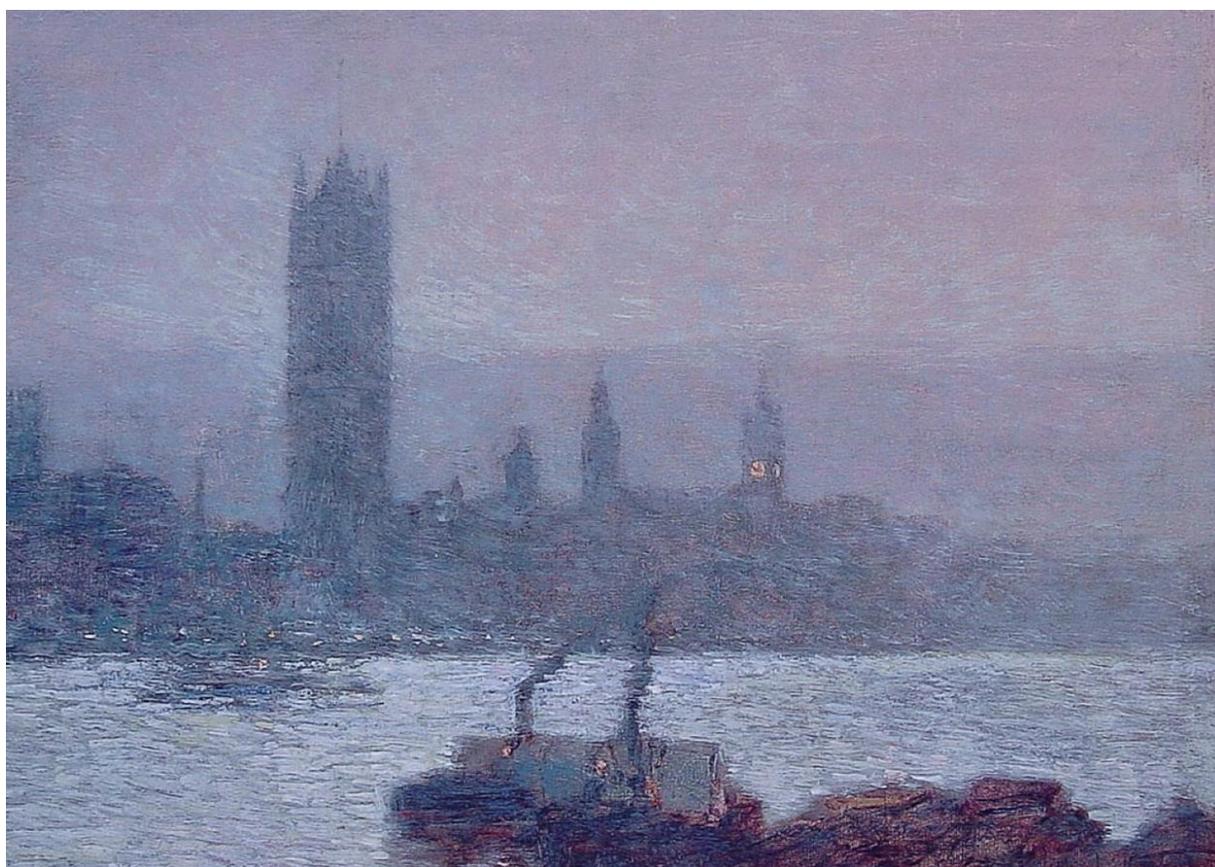
https://en.wikipedia.org/wiki/Childe_Hassam

http://www.wikiart.org/en/childe-hassam/columbus-avenue-rainy-day?utm_source=returned&utm_medium=referral&utm_campaign=referral (prehľad diel)

<https://www.google.sk/search?q=Childe+Hassam&esv=2&biw=1841&bih=995&tbn=isch&tbo=&source=univ&sa=X&ved=0ahUKewiE65ybjNvJAhUEUBQKHbROBRAQIR4IiAE&dpr=1>

Ch. Hassam: Columbus Avenue, daždívý deň (1885)

Ch. Hassam: Budova Parlamentu podvečer (1898)

Ch. Hassam: Zástavy na Waldorfe (1916)

Ch. Hassam: Zástavy na 57. ulici (1918)

Hasse Marquard - rezbár 15.st.

M. Hasse: Apokalyptická madona (drevený reliéf oltára v Uusikaupunki, Fínsko, 1430)

Hastings uzol - Hungerford uzol

hašira-e - formát japonských drevených dosiek

hašiš - pozri *blen*

sv. **Haštal** - české meno mučeníka *Castula* alebo tiež *Kastulusa*; žil v 3.st. za vlády cisára Diokleciána; podľa legendy bol správcom jeho paláca; po svojom obrátení na kresťanstvo poskytoval úkryt kresťanom počas ich prenasledovania; napokon bol zatknutý a pochovaný za živa; na mieste jeho smrti v Ríme stojí kostol, ktorý je mu zasvätený; sv. Castulus je uctievaný najmä v *Bavorsku*

www: vdovou po Castulusovi bola sv. *Irena*, ktorá ošetrovala rany sv. *Šebastiána*

www: vo svojom dome ukrýval kresťanov a zariadil bohoslužby vo vnútri cisárskeho paláca; medzi ukrytými boli aj *Marcus a Marcellianus*; so svojím priateľom sv. Tiburtiom konvertoval mnoho mužov a žien na kresťanstvo a priviedol ich k pápežovi Caiusovi na pokrstenie; bol zradený odpadlíkom Torquatom a predvedený pred prefekta mesta Fabia; bol umučený pochovaním za živa v pieskovni na Via Labicana; podľa tradície Irena pochovala telo sv. Šebastina a sama bola okolo r. 288 umučená; pozri *kresťanskí svätci*

http://cs.wikipedia.org/wiki/Svat%C3%BD_Ha%C5%A1tal

<http://en.wikipedia.org/wiki/Castulus>

Sv. Castulus (Moosburg, Nemecko)

Háta - slovenský variant mena mučenice *sv. Agáty*

Hathajogapradípika - Beliana v súvislosti s heslom *ásán/asána*: indický spis *Hathajogapradípika* opisuje polohy tela ásány, ktorých cieľom je uviesť myseľ do stavu dokonalej koncentrácie; Hathajogapradípika sa zaoberá aj ásanami ako pomôckami liečiteľskými; pozri *liek, liečivo, liečiteľstvo; dielo literárne*

Hathora/Hathór - *egyptská bohyňa*, považovaná pôvodne za matku, neskoršie za manželku boha *Hóra* (pozri *Eset*); neskoršie (Stredná ríša) bohyňa neba a mŕtvych v *Tébach, lásky* a radosti, hudby a tanca, ochrankyňa žien, bohyňa *d'atlovníka* (pozri *palma*); uctievaná prostredníctvom zvierat (posvätných kráv) alebo *fetišov* (pozri *Hathorine stĺpy*); ako ochrankyňa *mŕtvych* stotožňovaná aj s *Eset* a *Nut*, v Grécku s *Hérou* a *Afrodite*; zobrazovaná ako *krava* alebo žena s kravskými rohami so slnečným kotúčom a korunou z rapkáčov (egyptský kult Hathory ovplyvnil grécku *Selené*, ktorá putuje po nebi za noci na voze ťahanom kravským záprahom); ako bohyňa nebies spájaná s kultom boha *Inmufefa*, zobrazovaná s kravskými rohami (mesačný kosáčik) obklopený hviezdami; v *semitskej* a *kanaánskej* mytológii s ňou spájaná bohyňa *Anat* (egyptsky *Anta*); ako bohyňa *života* bola paňou *vína* (Becker); pozri *paleta z Gerzehu, paleta Narmerova, Abú Simbel, sykomora*

[http://de.wikipedia.org/wiki/Hathor_\(%C3%84gyptische_Mythologie\)](http://de.wikipedia.org/wiki/Hathor_(%C3%84gyptische_Mythologie))

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Hathor>

Hathorine stĺpy - *fetiše, stĺpy* s dvoma kravskými hlavami bohyně *Hathory*; pozri *stĺp magický*

Hati - alebo Hati Hródvitnisson, alebo *Mánagarm*; v starej nórcine - „Ten, kto nenávidí; Nepriateľ“; v *severskej mytológii* vlk, ktorý naháňa boha mesiaca *Máni* po nočnej oblohe, rovnako ako vlk *Sköll* naháňa boha slnka *Sól* počas dňa až do *Ragnaröku*, keď vlci dobehnú a zhltnú tieto nebeské telesá, po čom sa *Fenrir* vyslobodí z povrazov a zabije *Odina*; Hatiho matka je bezmenná obryňa, avšak spomenutá vo básňach *Völuspá* a *Gylfaginningu*, ktorá prebýva na východ od *Midgardu* v lese *Járnvidr* („železné drevo“); Snorri Sturluson uvádza, že táto obryňa a čarodejníca porodila veľa obrov a všetkých v podobe vlkov; tiež sa predpokladá, že *Sköll* je Hatiho brat; vlka *Hati* zabil hrdina *Helgi*; pozri *vlky v severskej mytológii, severská mytológia; Helgi*

<https://sk.wikipedia.org/wiki/Hati>

J. C. Dollmana: Vlky prenasledujú Sol a jej brata Maniho (1909)

Hatmehit/Hat-mehit/Hatmehejet -

<http://de.wikipedia.org/wiki/Hatmehit>

Hatšepsovet - egyptská panovníčka (1479-1425 pr.Kr.); pozri *obelisk* (Simon Cox)

Hatto - na útese pozdĺž Rýna v Bingenu stojí vysoká, štíhla veža známy ako Mäuseturm (Myšia veža); podľa legendy veža bola postavená v 13.st. arcibiskupom Mainzu, menom Hatto, aby zdierala rýnskych lodníkov; Hatto to isté robil svojim blížnym; vyberal aj desiatky obilnín od roľníkov, ktoré zhromažďoval vo veľkej stodole v Mainzi; po zlej žatve, hladní ľudia prišli do Mainzu a požiadali Hatta o obilie, ktoré im sľúbil; Hatto však radšej osobne zapálil drevené konštrukcie stodoly a všetci zajatci zahynuli pri požiari, iba myšiam sa podarilo uniknúť; myši, ktoré prišli o zdroj potravy napadli palác a zjedli všetko, čo sa dalo; Hatto pred nimi utiekol do veže, ale myši ho prenasledovali aj tam a zjedli ho zaživa

<https://www.beloit.edu/nuremberg/inside/about/content11.html>

H. Schedel: Arcibiskup Hatto II (Norimberská kronika, 1493)

hau/chet/džet - telo určené na *mumifikáciu*; pozri *chet*

Haubet - *Hehut*

Haurvatát - *Hurvatút*

hausbót - obytná loď; pozri *architektúra*

hausberg - stredoveký hrádok typu *motte*, užívaný v Podunajsku; základom je násypový pahorok, obklopený priekopu; na rozdiel od západoeurópskeho motte na vrcholu nestojí veža alebo obytný dom; pozri *hrad*

Hausmann Raul - (†1971); rakúsky kritik, spisovateľ, maliar a fotograf; pozri *optofonetika*

<http://www.tumblr.com/tagged/raoul%20hausmann?before=71>

R. Hausmann: Mechanická hlava alebo Duch našej doby

haute couture - z fr. – „špičková tvorba“; špičkový módný *salón*; pozri *móda*; porovnaj *boutique*

hautrelief/haut relief - *vysoký reliéf*, v ktorom z plochy (pozri *rovina reliéfna*) vystupuje viac ako polovina zobrazovaného objemu; pozri *odlievanie sadry*

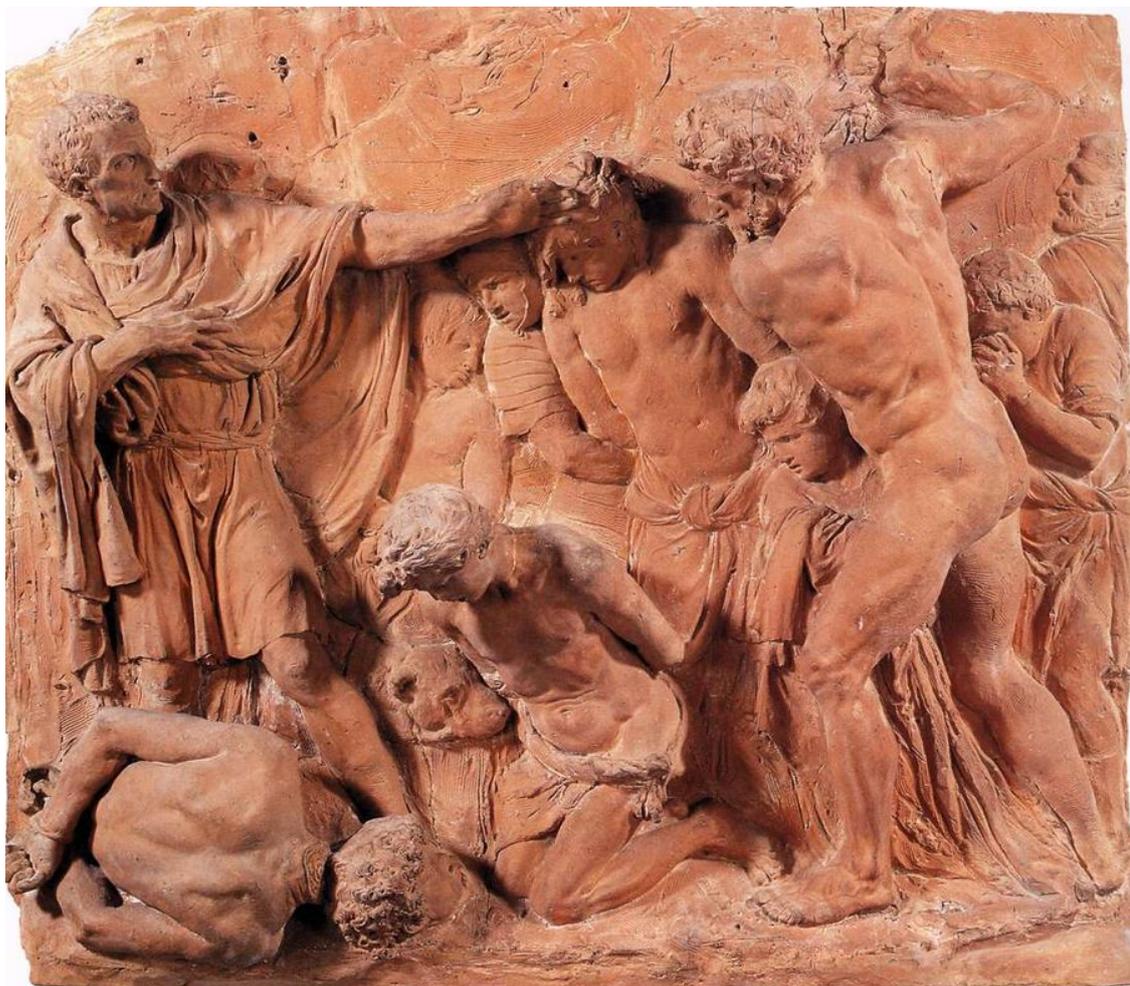
https://en.wikipedia.org/wiki/Relief#High_relief

Joachim a Anna pred Zlatou bránou (reliéf z Augsburgu, 1520)

G. Schweigger: Salome prijíma hlavu Jána Krstiteľa (solnhofenský vápenec, 1648)

A. Quellinus I: Rozsudok Bruta. Spravodlivosť (terakotový reliéf, 1651-1654)

Havaj - pozri *USA; ukulele*

[https://sk.wikipedia.org/wiki/Havaj_\(%C5%A1t%C3%A1t_USA\)](https://sk.wikipedia.org/wiki/Havaj_(%C5%A1t%C3%A1t_USA))

H. Vos: Havajský trubadúr (1898)

havajskí grafici - pozri *americkí grafici*

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Printmakers_from_Hawaii

B

Charles W. Bartlett

D

Isami Doi

F

Juliette May Fraser

H

Hon Chew Hee

Honolulu Printmakers

K

John Melville Kelly

John Ingvard Kjargaard

L

Huc-Mazelet Luquiens

M

Alexander Samuel MacLeod

O

Tetsuo Ochikubo

P

Louis Pohl

Horatio Nelson Poole

John C. Poole

R

Shirley Ximena Hopper Russell

T

Reuben Tam

Havana - pozri *karneval, Amerika Latinská*

Havel - Gallen

havelok - vrchný pánsky *odev* z čias romantizmu a biedermeieru; dlhý plášť bez rukávov s krátkou *pelerínou* zakrývajúcou ramená; v zime golier z kožušiny; pozri *móda*

havran - symbol svetelného božstva (zasvätený *Apolónovi, Heliovi aj Mitrovi*; pozri *solárne božstvá, svetlo*; porovnaj *kohút*); podľa *gréckej mytológie* pôvodne bieli *vtáci* získali svoju čiernu farbu (pozri *symbolika farieb*) potom, čo havran prezradil Apolónovi neveru jeho milenky *Koronidy*; havran pre svoju učenlivosť a bystré inštinkty *poslom* bohov; básnikom a *čarodejom* prinášal vnuknutie; pre svoj zvyk zdržiavať sa v blízkosti bojových polí, kde sa živil mäsom zvierat aj ľudí, stal sa *atribútom germánskeho boha Wodana*; havran mal aj svoje miesto v *mágii*: predpovede podľa škriekania, smeru letu, miesta hniezdenia; v *kresťanstve* vtákom, ktorého vypustil *Noe* pri *potope sveta* (pozri *archa Noemova*); moralistické prehodnotenie pre jeho konzumáciu zdochlín > *symbol* nečistého, bezohľadného srdca > *symbol pohanov, Židov, kacírov, hriešnikov, hriechu, diabla*, symbol samoty; napriek tomu si aj v kresťanskom umení miestami zachoval pôvodnú úlohu posla: donášal pustovníkom chlieb (*Anton Velký*), alebo odnášal jedovatý pokrm na miesta, kde ho nikto nemohol zjesť; havran symbolom sv. *Osvalda*; pozri *vták, zvierat; atribúty, symboly a alegórie; Bran* (www)

Biedermann: prevažne negatívny symbolický význam, pričom ani v mýtoch, ani v symbolike sa nerozlišuje medzi *krkavcom, havranom a vranou*; jeho učenlivosť sa v týchto súvislostiach málo cení; podľa Biblie vyslal *Noe* z *archy* havrana, aby po *potope* hľadal suchú zem; havran priniesol *Eliášovi* chlieb a mäso na púšť, podobne aj *pustovníkom Antonovi a Pavlovi*; negatívny význam má v *babylonskom kalendári*, kde je symbolom 13. (prestupného) mesiaca; v antických mýtoch vystupuje ako indiskrétny klebetník, preto nemohol zostať spoločníkom bohyně *Atény*, ktorá ho vymenila za *sovu*; starí Gréci ďalej tvrdili, že jeho perie bolo spočiatku biele, ale z trestu za klebetníctvo mu ho nechal Apolón sčernieť (podrobne pod heslom *sova*); podľa inej verzie ho Apolón nechal sčernieť z trestu zato, že ho raz poslal po pohár *živej vody*, ktorú chcel odovzdať ako obeť *Diovi*; havran však cestou vyhladol a dostal chuť na *figy*, tie však boli zelené; počkal, kým dozrejú a až potom sa vrátil, pravdaže s prázdny pohárom; boh ho premenil na súhvezdie (Havran = *Corvus*) a umiestnil na oblohu pred naklonený pohár vody (súhvezdie *Crater*), z ktorého sa však nemôže napíť, lebo ho stráži *Hydra* (súhvezdie *Hydra*; pozri *astrológia*); napriek tomu je havran spoločníkom boha Apolóna, podobne ako v Číne, kde si predstavovali trojnohého havrana na Slnku; kuriózna je *povera* z antických čias, podľa ktorej havran znáša vajíčka zo zobáka, a preto sa nesmie dostať do blízkosti rodičiek, aby netrpeli prílišnými bolesťami (pozri *pôrod*); *Plínius Starší* (†79), autor encyklopédie *Naturalis historia* ho spomína ako nositeľa zlých správ s akoby priškrteným hlasom a vyslovuje názor, že havran ako jediný z vtákov chápe svoju úlohu osudového znamenia (pozri *osud*); pozitívnu úlohu hral havran, keď vo svojej podobe viedol obyvateľov *Téry* (*Santorin*) do *Kyrény*, alebo keď biely havran ukazoval smer *vysťahovalcom* z *Boiótie* a keď dva havrany viedli *Alexandra Velkého* k *Amónovej* svätyni; havrana často nájdeme vo svätyniach *Mitrovho* kultu; v antických mýtoch (pozri *antická kultúra*) bola priateľom havrana *volavka*

-v dobe raného *kresťanstva* zazlievali havranovi, že zle informoval *Noeho* o ukončení *potopy*, a stal sa symbolom človeka pripútaného k svetským rozkošiam, ktorý odkladá svoje obrátenie ako havran volajúci *cras, cras* (zajtra, zajtra); aj preto, že sa živí zdochlinami a vraj opúšťa svoje

mláďatá (krkavčí rodičia), stal sa z neho vták *nešťastia*, ktorý ohlasuje chorobu, *vojnu a smrť* a živí sa mäsom *obesencov*;

-v mytológii severných Germánov (pozri *germánska mytológia*) sa vyskytujú dva havrany, *Hugin a Munin* („myšlienka“ a „spomienka“), sprievodcovia boha *Odina*, ktorí ho in formujú o všetkom, čo sa deje vo svete; v početných *rozprávkach* vystupujú v podobe havranov prekliati alebo začarovaní ľudia; v mýtoch Severnej Ameriky sa havranom pripisujú stvoriteľské schopnosti; na stredovekých obrazoch boli s havranom zobrazovaní niektorí *kresťanskí svätci*, *Benedikt, Bonifác, Oswald a predovšetkým Meinrad*; dva Meinradove skrotené havrany pomohli nájsť jeho mŕtvolu; havrany ochraňovali aj mŕtvolu sv. *Vincenta* (z *Ferrary* alebo zo *Zarragozy* ?) pred divou zverou; v alchýmii symbolizuje havran čiernastú materiu primu na ceste premeny na *kameň mudrcov*, pričom má hlavu bielu ako na znak očakávaného rozjasnenia v procese premeny;

-v starej Číne bol trojnohý havran symbolom *Slnka* a tradovalo sa, že raz desať havranov, slnc, s spôsobovalo svetu neznesiteľné horúčavy, až kým jeden lukostrelec deväť z nich neskolil; červený havran bol symbolom kráľov dynastie Čou (do 256 pr.Kr.; pozri *čínske výtvarné umenie*), ktorí sa prirovnávali k Slnku; havrany sú tiež poslami bohyně matky Západu *Si-wang-mu*, prinášajú jej jedlo a v nebeských súbojoch sa obávajú iba *jednorožcov*;

-v *heraldike* je havran zastúpený už od stredoveku; v európskej ľudovej slovesnosti sa havran podobne ako *straka* pokladá za *zlodeja*; na Islande nesmeli deti používať slamku z havranieho pera, aby sa nestali zlodejmi; podľa ukrajinskej legendy mali v *raji* havrany štvorfarebné perie, ale po hriešnom páde *Adama a Evy* (pozri *hriech prvotný/hriech dedičný*) sa začali živiť zdochlinami a perie im sčernelo; až na konci sveta a v novom raji (pozri *nebeský Jeruzalem*) sa im vráti späť ich pestrá krása a chraptľavé krákanie sa zmení na príjemný spev, ktorým budú oslavovať Stvoriteľa; v hĺbkovej psychológii má havran mimoriadny význam; súvisí s temnými stránkami duše, môže mať však aj pozitívny účinok, ak sa človek dokáže so svojou „temnotou“ cieľavedome vysporiadať; havran je už v antike v kontraste s významom *holuba/holubice*

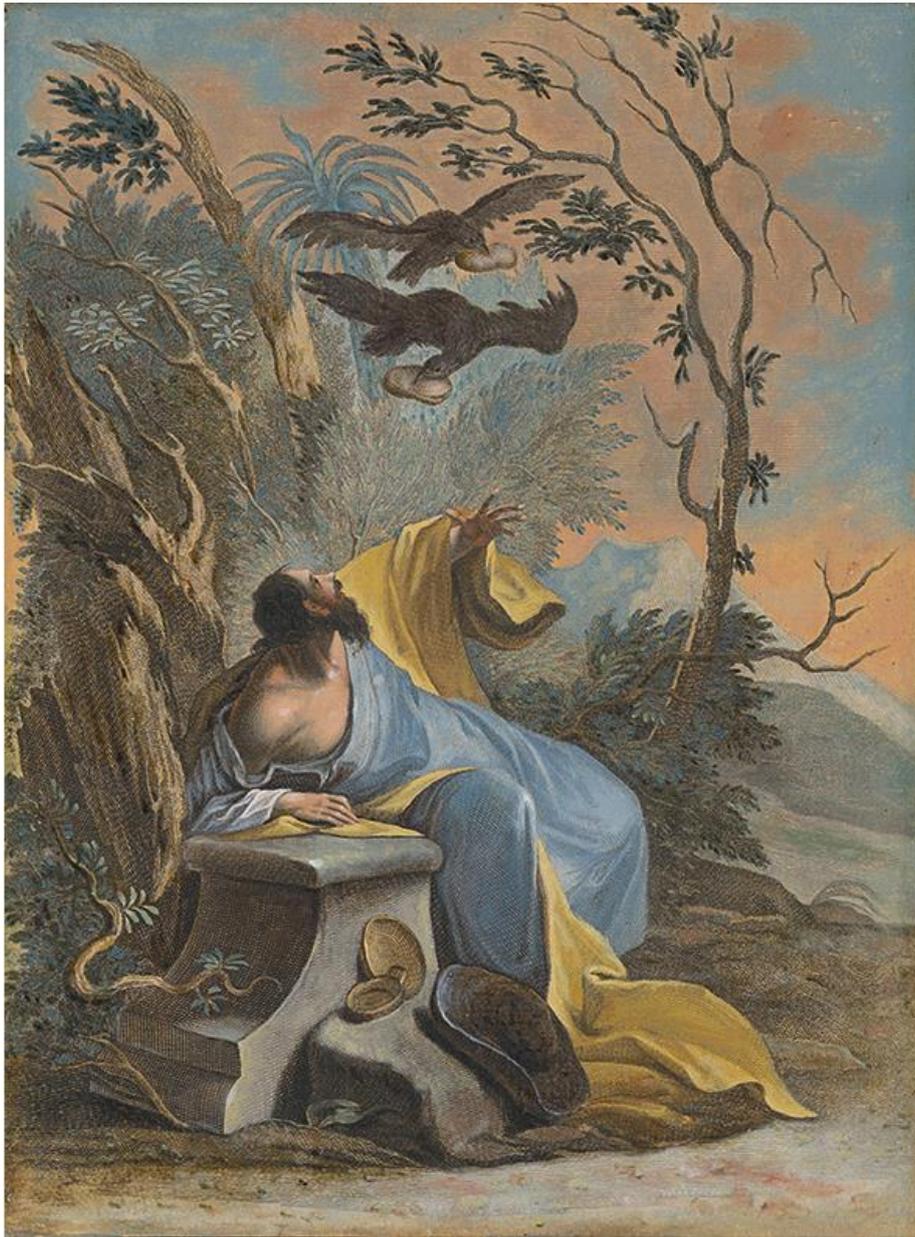
Becker v súvislosti s heslom *drozd*: drozd podobne ako havran, ale navyše s darom zvodného spevu, symbol diablových *pokušení*; pozri *atribúty, symboly, alegórie a prirovnania*; vták

M. Grünewald: Sv. Anton a Pavol Pustovník (Isenheimský oltár, ľavé krídlo zatvoreného polyptychu, 1512-1516)

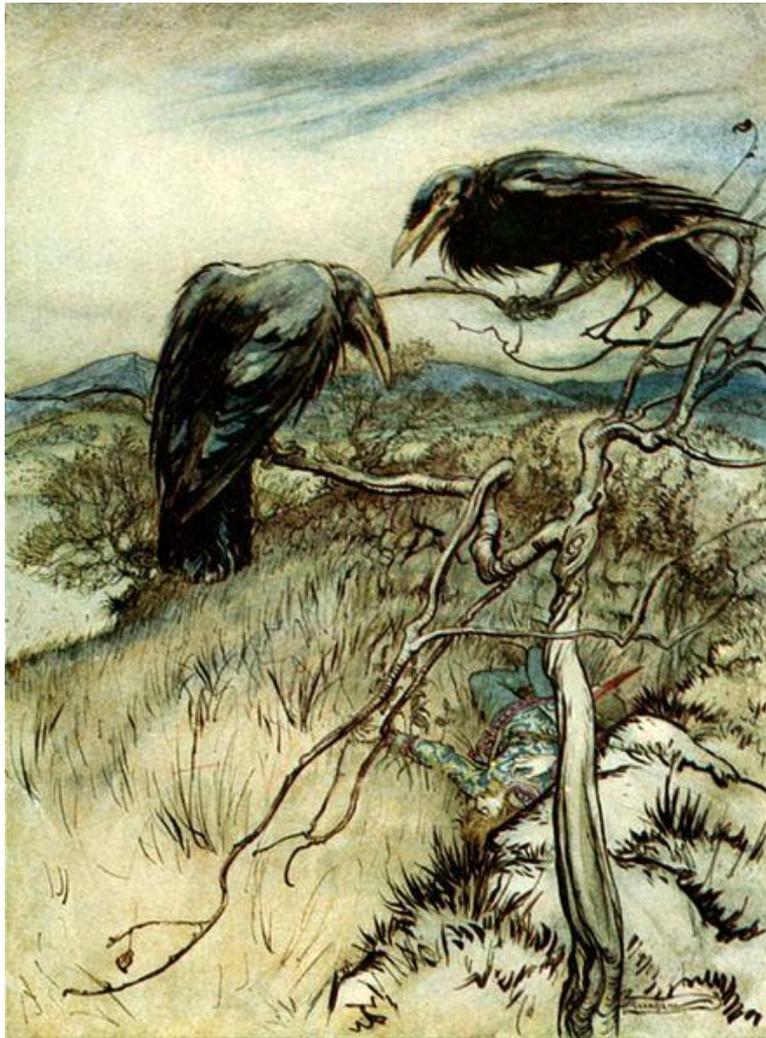
D. Velázquez: Sv. Anton a Pavol Pustovník (1635-1638)

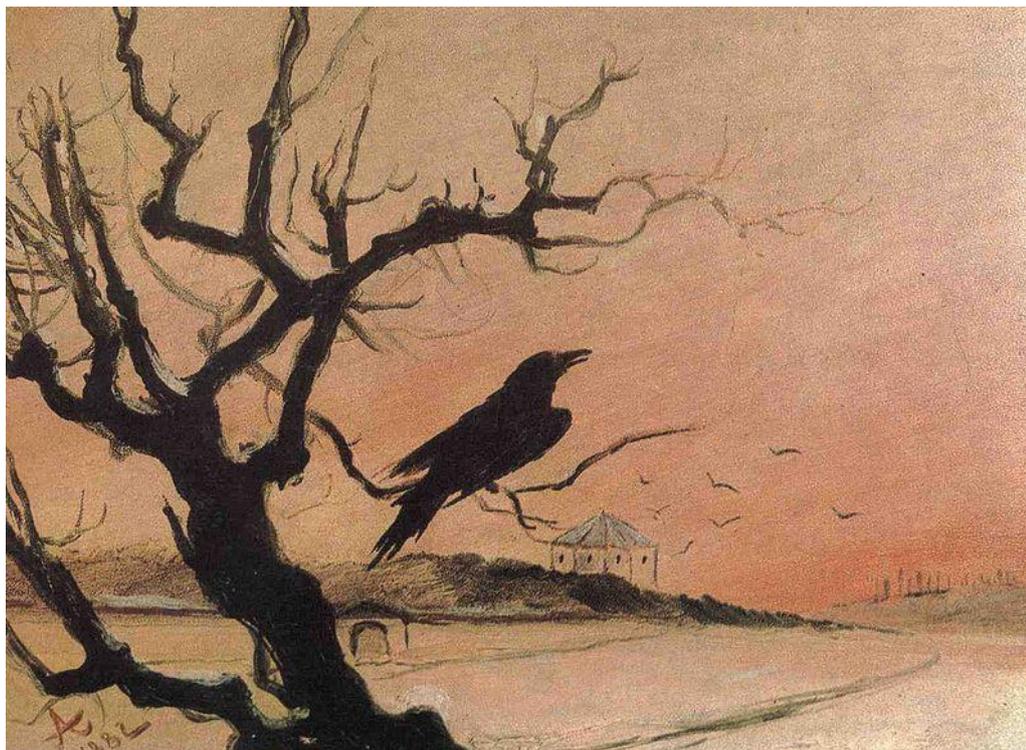
J. G. Hertel ml. (vydavateľ), F. Sigrist (predloha): Eliáš kŕmený havranmi (po 1766)

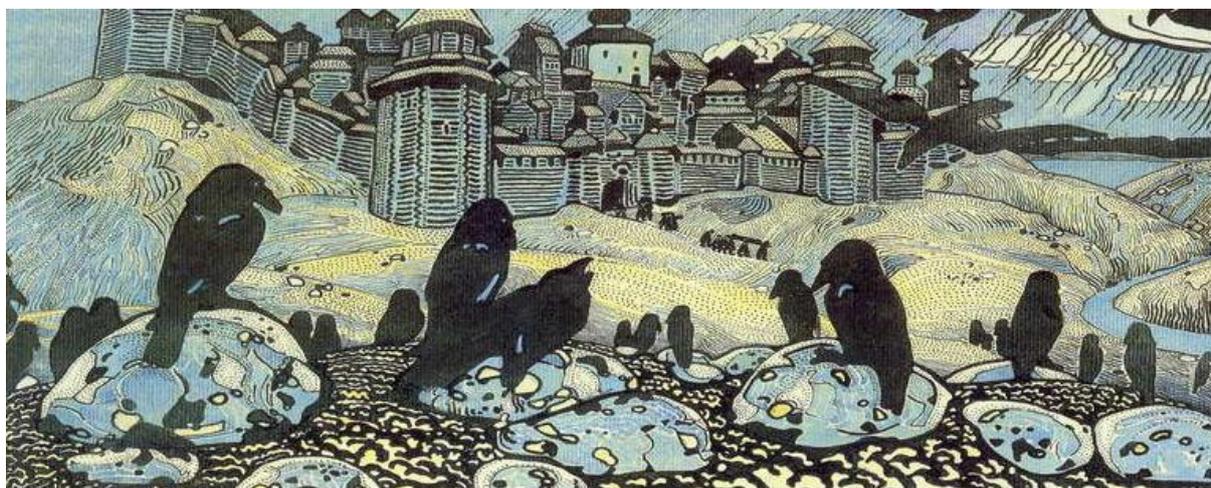
Y. Buson: Dva havrany a dve vrany (18.st.)

A. Rackham: Dva havrany (ilustrácia britskej balady, 1919)

M. Aleš: Karlštejnský havran (1882)

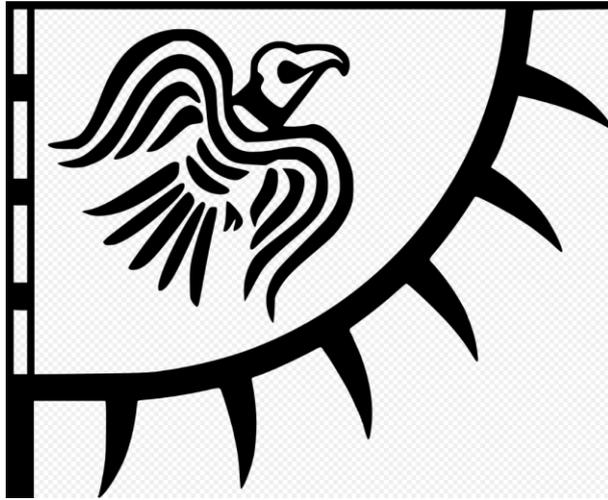

N. K. Rerich: Zlovestný (1901)

havrania zástava - v starej nórčine hrafnsmerki; stredovekej angl. hravenlandeye; znak, prípadne totem miestnený v prírode vikingskými náčelníkmi a ďalšími škandinávskymi rádmi počas 9.-11.st.; zástavu tvoril *trojuholník* so zaoblenou vonkajšou stranou, na ktorej viseli strapce alebo radu obdĺžnikov - kariet; havrania zástava inšpirovala tvar ozdobne vyrezávané veterníky na palube vikingských lodí; učenci sa domnievajú, že hrafnsmerki bola symbolom boha *Odina*, ktorý bol často zobrazovaný v prítomnosti dvoch havranov *Huginn a Muninn*; je možné, že zámerom hrafnsmerki bolo vyvolať strach v nepriateľovi (kresťanských Anglosasoch) z vyvolania sily boha Odina; Anglosasi pravdepodobne mysleli, že hrafnsmerki boli predchnuté zlými pohanskými silami, pretože si boli vedomí významu Odina v severskej mytológii; Odin tiež úzko súvisel s krkavcom - havranom, pretože v severských mýtoch vládol padlým bojovníkom vo *Valhale* a havrany boli spojené so smrťou a vojnou, vzhľadom na ich záľubu v zdochlinách; je teda pravdepodobné, že havrany boli považované za prejavov *Valkýr*, ktoré odvádzali statočných mŕtvych k vojenskej službe vo *Valhale*; ďalšie spojenie medzi havranmi a Valkýrami bolo v ich

schopnosti magickej premeny do podoby vtákov (napr. labutí); prvá zmienka o havraních zástavách sa objavuje v „Anglosaskej kronike“ z neskorého 9.st.; pozri *premena (mágia)*

https://en.wikipedia.org/wiki/Raven_banner

Havrania zástava

havranie striebro - *striebro havranie*
Hawk Thomas - pozri *ninera*

T. Hawk: Koncert dedinčanov

Hayagriva -

<http://en.wikipedia.org/wiki/Hayagriva>

Haydon Benjamin - (†1846); anglický maliar špecializujúci sa na veľké historické obrazy, hoci tiež maľoval niekoľko prác zo súčasnosti a zriedkavo aj portréty; pre svoje finančné problémy spáchal samovraždu

B. Haydon: Marcus Curtius

B. Haydon: Napoleon Bonaparte

Hayez Francesco - (†1881); taliansky maliar, popredný umelec *romantizmu* v polovici 19.st. v Miláne; známy ktorá je veľkolepými historickými obrazmi, politickými podobenstvami a výnimočne jemnými portréty

http://it.wikipedia.org/wiki/Francesco_Hayez

<http://www.wikipaintings.org/en/francesco-hayez/the-seventh-crusade-against-jerusalem>

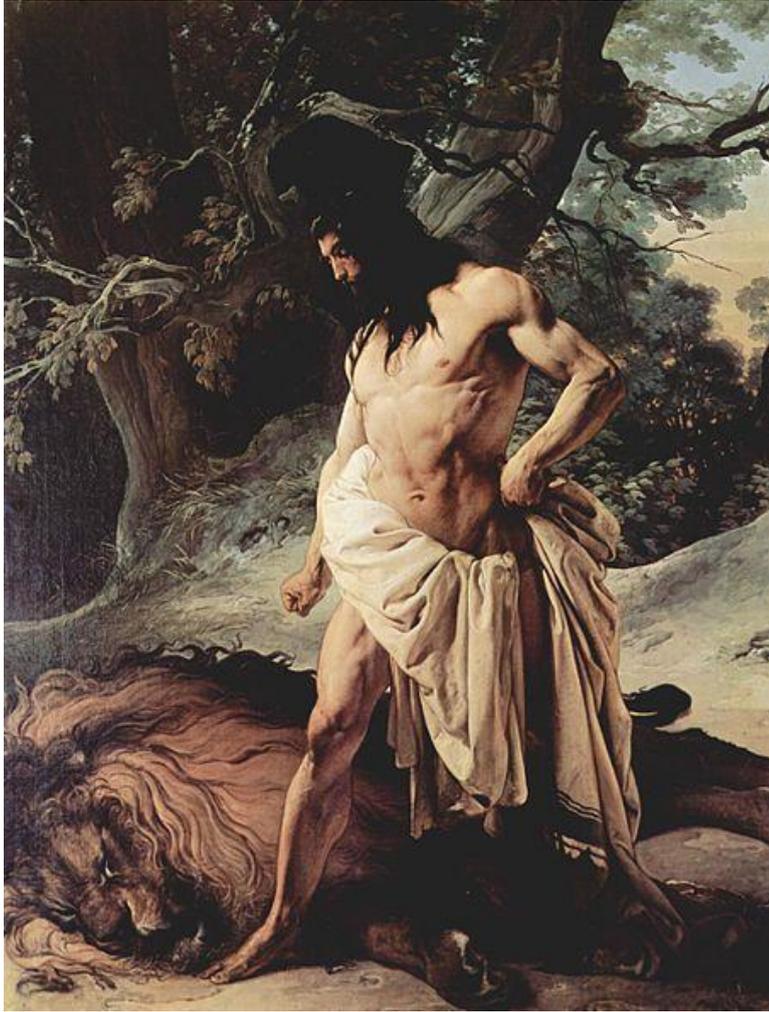
http://en.wikipedia.org/wiki/Francesco_Hayez

F. Hayez: Hárem (1866)

F. Hayez: Stretnutie Jákoba a Ezaua (1844)

F. Hayez: Samson a lev

F. Hayez: Siedma križiacka výprava do Jeruzalemu (1838-1850)

F. Hayez: Antiochos IV dobýja Jeruzalem. Zničenie jeruzalemského chrámu (1867)

F. Hayez: Aristoteles (1811)

F. Hayez: Odysseus na dvore Alkinoia (1814-1815)

Hayman Francis - (†1776); anglický maliar a ilustrátor, ktorý sa stal jedným zo zakladajúcich členov Kráľovskej akadémie v roku 1768 a neskôr jej prvý knihovník; mnohostranný umelec ovplyvnil francúzsky rokokový štýl; bol tiež úspešný portrétista a historický maliar; s Joshua Reynoldsom sa Hayman aktívne podieľal na formovaní spoločnosti umelcov, predchodcu Kráľovskej akadémie v ranom r. 1760

http://en.wikipedia.org/wiki/Francis_Hayman

https://www.google.sk/search?q=Francis+Hayman&espv=2&biw=1852&bih=995&tbm=isch&imgil=duwoBCikZT4ScM%253A%253BvGnTTNQLmm8gQM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.artexpertswebsite.com%25252Fpages%25252Fartists%25252Fhayman.php&source=iu&pf=m&fir=duwoBCikZT4ScM%253A%252CvGnTTNQLmm8gQM%252C_&usg=_3yANxCpPFE3g09A5bkARoisKsUM%3D&ved=0CCoQyjc&ei=NHWiVMyxJcXTygPYo4CQDA#facrc=&imgdii=&imgrc=duwoBCikZT4ScM%253A%253BvGnTTNQLmm8gQM%253Bhttp%253A%25252F%25252Fwww.artexpertswebsite.com%25252Fpages%25252Fartists%25252Fartists_a-k%252Fhayman%252Fhayman_TheGasciogneFamily.jpg%253Bhttp%253A%25252F%25252Fwww.artexpertswebsite.com%25252Fpages%25252Fartists%25252Fhayman.php%253B501%253B402

F. Hayman: Lord Clive na stretnutí s emirom Jafar po bitke pri Plassey (1757)

Ch. Grignon (rytec) podľa F. Haymana: Ilustrácia k Miltonovmu Stratenému raju (1749)

Hayward David - (*); súčasný anglický umelec; v 2007-2009 profesor výtvarných umení v Canterbury Christ Church University, 2007-2009 profesor vizuálnej výchovy na Univerzite výtvarných umení (UCA Canterbury), 2005-2007 riaditeľ postgraduálneho vzdelávania v Kent Institute of Art & dizajn, 2000-05 riaditeľ nadácie štúdií a riaditeľ vizuálnych a múzických umení na City College,

Brighton; v maľbe používa osobitú podobu *enkaustiky*: rozpúšťanie vosku do olejových farieb a následné spracovanie hmoty preškrabávaním iné experimenty s hmotou

<http://www.david-hayward.com/biography/>
<http://www.david-hayward.com/selected-works/works-1/>
<http://www.david-hayward.com/selected-works/works-2/>
<http://www.david-hayward.com/selected-works/works-3/>
<http://davidhaywardpainting.com/section/312673.html>

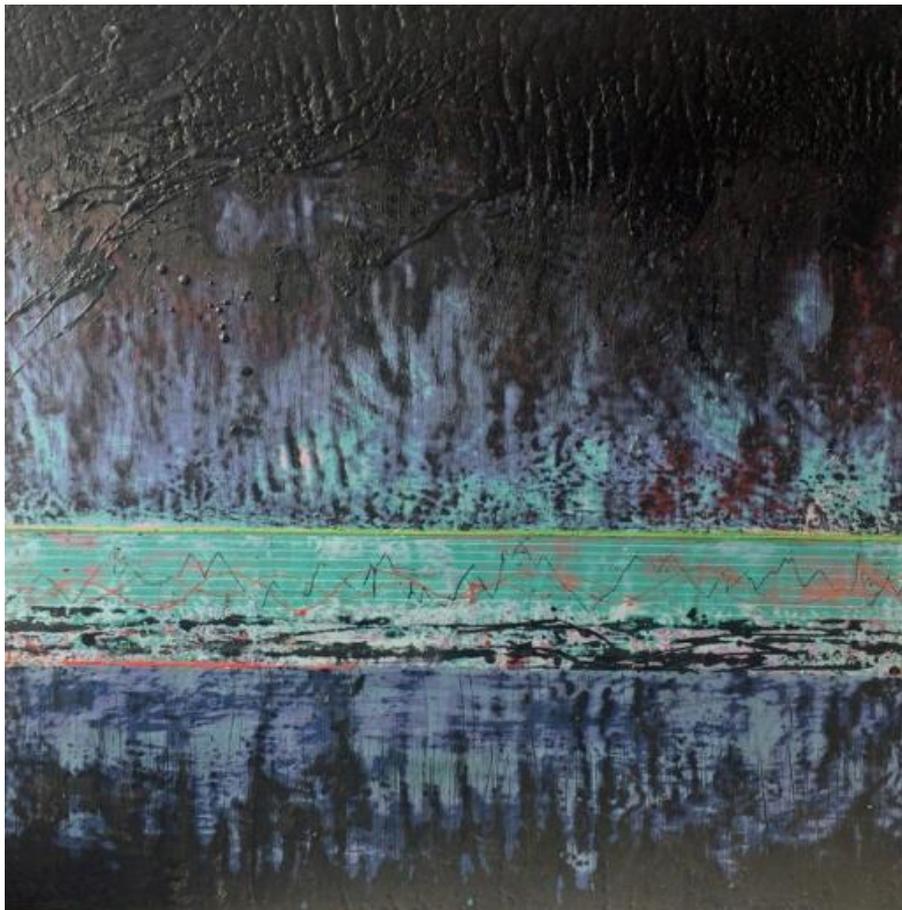
D. Hayward: Niektorí cítia dážď (2012)

D. Hayward: Súostrovie I (enkaustika, 2013)

D. Hayward: Hornatá cesta (enkaustika, 2013)

D. Hayward: Predpoveď počasia 2 (enkaustika, 2016)

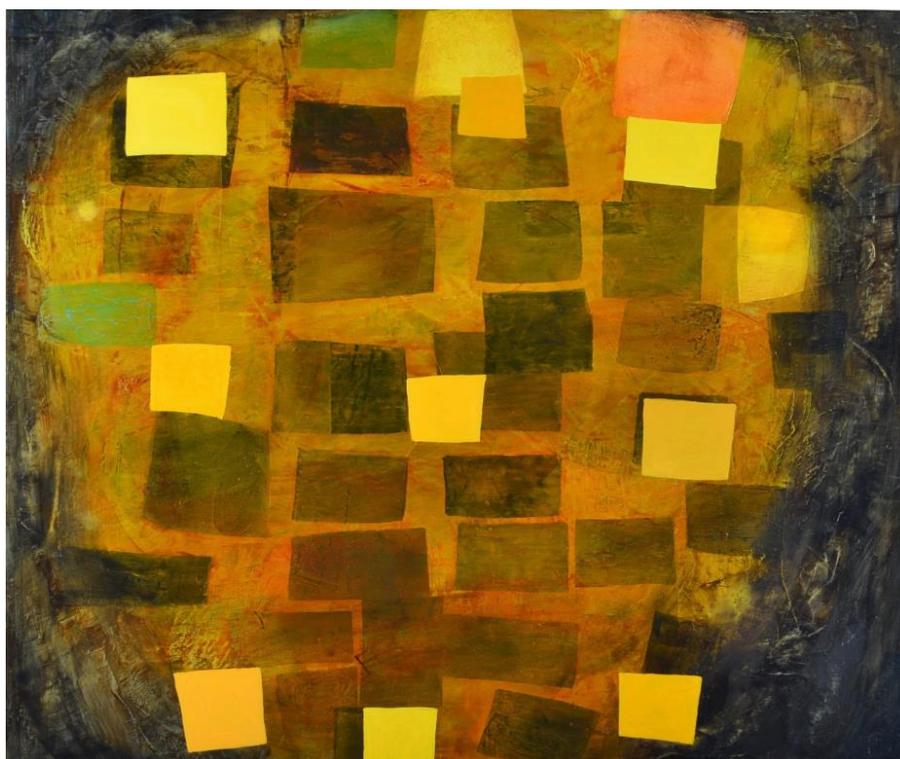
D. Hayward: Predpoveď počasia 3 (enkaustika, 2016)

D. Hayward: Predpoveď počasia 4 (enkaustika, 2016)

D. Hayward: Predpoveď počasia 7 (enkaustika, 2016)

D. Hayward: Bez názvu (olejomalba, 2016)

D. Hayward: Bez názvu (olejomaľba, 2016)

Hazelelponi/Asalelphuni - hebr. הַצִּלְפוּנִי – „odtieň prichádza na mňa“; v 1 Kronickej (4,3) manželka *Manoaha* a matka *Samsona*; pozri *biblické ženy*

<http://en.wikipedia.org/wiki/Hazelelponi>
<https://en.wikipedia.org/wiki/Hazelelponi>

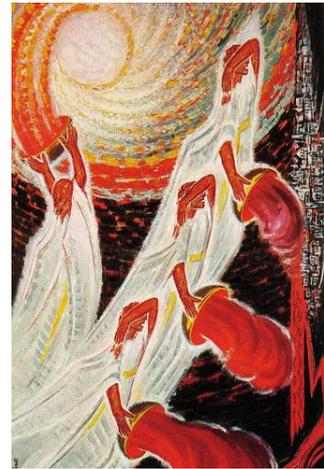

J. Collaert II (rytec) podľa M. de Vos: Matka Samsona (rytina zo série Slávne ženy Starého zákona, 1581)

Häne Jakob - (†1978); švajčiarsky maliar známy predovšetkým náboženskými námetmi; jeho hlavným dielom je *Apokalypsa*, ktorú tvorí 46 veľkoformátových obrazov; pozri *Sedem plíag*

<https://www.google.sk/search?q=Jakob+H%C3%A4ne&oq=Jakob+H%C3%A4ne&aqs=chrome.0.69i57j0j69i62.2952j0&sourceid=chrome&ie=UTF-8>

<http://translate.google.sk/translate?hl=sk&sl=en&u=http://www.flickr.com/photos/immaculata/416642171/&prev=/search%3Fq%3DJakob%2BH%25C3%25A4ne>

J. Häne: Hodina žatvy

J. Häne: Vyliatie čiaš Božieho hnevu

J. Häne: Vyliatie čiaš Božieho hnevu

headline - titul, nadpis, stručný prehľad; pozri *dielo literárne, nápis, titulus*

Heavy metal/štýl Heavy metal - štýl obliekania pomenovaný po rovnomennom názve jedného z prúdov rockovej hudby z 80.rokov; okrem dlhých vlasov, čierne kožené bundy s cvočkami, kožené *nohavice*, *tetovanie*, výrazné líčenie od čiernych tieňov až po namaľované masky (skupina Kiss); pozri *móda*

Hébé - v gréc. – „mladosť“; v *gréckej mytológii* dcéra *Dia* a *Héry*, bohyňa mladistvej *krásy*, čašníčka bohov, neskoršie manželka *Hérakla*; zasvätený strom *cyprus*; zobrazovaná zriedkavo (*vázové maliarstvo*: dievča s vencom na hlave a pohárom v ruke, Hébé kŕmiaca *Diovoho orla*); postava Hebe bola vnímaná ako ženský náprotivok *Ganymeda*; (Raffael, A.Canova, B. Thorvaldsen)

G. Bonasone: Jupiter a Juno prijímajú na nebesá Ganmeda a Hebe (rytina, 16.st.)

B. Thorvaldsen: Hebe (mramor, 1806)